

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoVS/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 7214010431
Dátum vydania rozhodnutia: 09.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7214010431.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Martina Bargela, JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Pavla Farkaša, v trestnej veci obvineného K. G. a spol. pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami spolupáchateľstvom podľa § 20, § 295 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) Tr. zák. a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 9. októbra 2017 v Bratislave o sťažnosti obvineného O. A. podanej prostredníctvom obhajcu obvineného JUDr. Richarda Bauera proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2017, sp. zn. 5 Tdo 83/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť obvineného O. A. sa z a m i e t a .

Odôvodnenie

V trestnej veci obvineného K. G. a spol. pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami spolupáchateľstvom podľa § 20, § 295 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) Tr. zák. a pre iné trestné činy, vedie Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 5 Tdo 83/2016 od 22. novembra 2016 konanie o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“), ktoré bolo podané proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. decembra 2015, sp. zn. 4To/63/2015.

Najvyšší súd určil v danej veci na 16. marca 2017 v Bratislave verejné zasadnutie, na ktorom malo byť rozhodnuté o predmetnom dovolaní. Predseda príslušného dovolacieho senátu v rámci správy o stave veci o. i. uviedol, že obvinený O. A. podal 15. marca 2017 osobne na súde prvého stupňa prostredníctvom obhajcu JUDr. Richarda Bauera dovolanie proti vyššie citovanému rozsudku krajského súdu, pričom ešte v ten istý deň v poobedňajších hodinách ho o danej skutočnosti informoval prostredníctvom e-mailu. Predseda senátu 5T uviedol, že v prípade zákonnej možnosti by obhajcovi JUDr. Richardovi Bauerovi za uvedený procesný postup uložil poriadkovú pokutu, pričom tento postup bude signalizovať Slovenskej advokátskej komore (keďže jeho konaním došlo k zmareniu termínu verejného zasadnutia a k zavinenému prieťahu v konaní). Podľa názoru predsedu dovolacieho senátu by prejednaním a rozhodnutím dovolania podaného ministerkou spravodlivosti došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu u obvineného O. A., vzhľadom k čomu zrušil termín verejného zasadnutia a vec vedenú

pod sp. zn. 5 Tdo 83/2016 vrátil súdu prvého stupňa ako predčasne predloženú s tým, že po vykonaní úkonov súvisiacich s podaním dovolania obvineného predloží tento vec na rozhodnutie dovolaciemu súdu o obidvoch podaných dovolaniach.

Najvyššiemu súdu bola 23. marca 2017 doručená námietka zaujatosti obvineného O. A., podaná prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Richarda Bauera, ktorá bola vznesená voči predsedovi dovolacieho senátu 5T JUDr. Jurajovi Klimentovi.

V rámci odôvodnenia danej námietky obvinený uviedol, že JUDr. Juraj Kliment bol zaujatý tak voči nemu, ako aj voči jeho obhajcovi. Tiež poukázal na to, že v konaní o sťažnosti pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo veci sťažovateľa P. K. vystupuje vyššie menovaný sudca (člen dovolacieho senátu najvyššieho súdu v trestnej veci obvineného P. K.) ako svedok a je navrhované jeho vypočutie, pričom je možné, že ho bude vykonávať JUDr. Richard Bauer. Uvedené podľa neho zakladá ďalšie pochybnosti o jeho nezaujatosti.

K námietke zaujatosti sa JUDr. Juraj Kliment vyjadril 22. mája 2017. Uviedol, že obvinený O. A. a jeho obhajca mali možnosť využiť svoje právo a podať dovolanie oveľa skôr, konkrétne už od 9. februára 2016. Uvedeným spôsobom však nepostupovali a dovolanie podali len niekoľko hodín pred naplánovaným verejným zasadnutím. Podľa jeho názoru obhajca svojim konaním úmyselne zmaril nariadené verejné zasadnutie a spôsobil zbytočné prieskumy v dovolacom konaní, a keďže zákonná úprava nedovoľuje za takéto konanie uloženie poriadkovej pokuty, obrátil sa na Slovenskú advokátsku komoru. Vo veci sa necíti byť zaujatý, o čom svedčí aj jeho ďalší procesný postup smerujúci k prejednaniu a rozhodnutiu aj dovolania podaného obvineným O. A..

Príslušný senát najvyššieho súdu v námietke zaujatosti obvineného O. A. a jeho obhajcu JUDr. Richarda Bauera nezistil splnenie zákonných podmienok na vylúčenie predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a rozhodol o jeho nevyklúčení tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia z 25. mája 2017, sp. zn. 5 Tdo 83/2016.

V odôvodnení rozhodnutia sa konštatuje, že konajúci predseda senátu v danej trestnej veci nevyjadril nevraživosť alebo zlú vôľu vo vzťahu k prípadu, jeho stranám alebo k právnym zástupcom, o čom svedčí aj skutočnosť, že termín určeného verejného zasadnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa ako predčasne predloženú s tým, aby v súvislosti s dovolaním obvineného vykonal úkony podľa § 376 Tr. por. a následne vec opätovne predložil najvyššiemu súdu. Bez ohľadu na podané dovolanie obvineného O. A. mohol dovolací senát v tejto veci konať a rozhodnúť, a to aj len o dovolaní podanom ministerkou spravodlivosti. V súvislosti s dôvodom vznesenej námietky týkajúcim sa P. K. príslušný senát dospel k záveru, že táto sa týka procesného postupu súdu a navyiac v inom konaní, o ktorej sa podľa § 32 ods. 6 Tr. por. nekoná.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote obvinený O. A. prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Richarda Bauera sťažnosť. Zotrvajúc na predchádzajúcich tvrdeniach má obvinený za to, že senát najvyššieho súdu sa pri rozhodovaní o námietke zaujatosti nevyšporiadal s podstatnými a rozhodujúcimi argumentmi, ktorými odôvodňovala strana obhajoby zaujatosť jeho predsedu. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za nezákonné, svojvoľné a arbitrárne, vydané predčasne a bez toho, aby sa senát zaoberal vyčerpávajúcim spôsobom všetkými dôvodmi podanej námietky, a to aj vo svetle tvrdení súvisiacich s vecou P. K.. Uviedol, že mimoriadny opravný prostriedok využil zákonným spôsobom a jeho obhajca v predmetnom trestnom konaní nespôsobil prieskumy, len využil obhajovacie práva. Podľa sťažovateľa sa konajúci predseda senátu JUDr. Juraj Kliment nezdržal na verejnom zasadnutí takých vyjadrení na adresu jeho obhajcu, ktoré by bolo možné považovať za nezaujaté a nestranné. Tých sa nezdržal ani v napadnutom uznesení, pričom riadny a dovolený výkon obhajoby vyhodnotil ako úmyselný, nečestný, neetický a neprofesionálny postup obhajcu. Pocity zaujatosti u sťažovateľa tiež vyvolávajú skutočnosti vyplývajúce zo zápisnice z verejného zasadnutia, kde boli uvedení traja členovia senátu, čo však nezodpovedá skutočnosti, keďže procesný úkon uskutočňoval sám predseda senátu JUDr. Juraj Kliment, ďalej skutočnosť, že zápisnica nebola podpísaná a chýbal i zvukový záznam, o

ktorý bolo žiadané.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby súd, ktorý rozhoduje o sťažnosti, zrušil napadnuté uznesenie a súčasne rozhodol, že predseda dovolacieho senátu JUDr. Juraj Kliment je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Tdo 83/2016.

V zmysle § 192 ods. 1 písm. a) a písm. b) Tr. por. preskúmal iný senát najvyššieho súdu správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie mu predchádzajúce a zistil, že podaná sťažnosť nie je dôvodná.

V zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. je z vykonávania úkonov trestného konania vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 31 ods. 1 Tr. por. predstavuje výnimku z tejto zásady.

Článkom 46 ods. 1 Ústavy je každému priznaná možnosť domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Toto ustanovenie zahŕňa aj právo na nestranného sudcu. Nestrannosťou sa obyčajne rozumie neprítomnosť predsudku alebo zaujatosti. Možno rozlišovať subjektívny prístup a objektívny prístup. Cieľom subjektívneho prístupu je snaha o zistenie osobného presvedčenia konkrétneho sudcu v danom prípade. Pri objektívnom prístupe je určujúce, či sudca poskytol v tomto ohľade dostatočné záruky na vylúčenie akýchkoľvek zákonných pochybností o jeho nestrannosti. Subjektívna nestrannosť sa predpokladá až do predloženia dôkazu opaku a na preukázanie jej nedostatku sa vyžaduje dôkaz o predsudku alebo zaujatosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa nehodnotí podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov, vonkajších objektívnych skutočností.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu je možné vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať, že sa nestrannosť sudcu niekomu len subjektívne javí, ale či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že vzťah sudcu k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne „sine ira et studio“.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež Fey c. Rakúsko). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Sudcu teda možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, zakladajúcich sa na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach.

V danom prípade nebola existencia takéhoto prípadného vzťahu alebo pomeru k predmetnej veci alebo osobám, ktorých sa vec týka, preukázaná u predsedu trestného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky JUDr. Juraja Klimenta. O nezaujatosti predsedu senátu svedčí aj zvolený procesný postup, smerujúci k prejednaníu a rozhodnutiu aj dovolania podaného obvineným O. A..

Predseda senátu postupoval správne, ak v súlade s § 2 ods. 7 Tr. por., rešpektujúc zásadu rýchlosti a hospodárnosti, ako aj práva obvineného na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy, zrušil termín určeného verejného zasadnutia a vec vrátil súdu prvého stupňa ako predčasne predloženú s tým, aby v súvislosti s dovolaním obvineného vykonal úkony podľa § 376 Tr. por. a následne vec opätovne predložil najvyššiemu súdu. Dovolací senát pritom mohol v tejto veci konať a rozhodnúť „len“ o dovolaní podanom ministerkou spravodlivosti.

V súvislosti s podaním dovolania obvineným deň pred naplánovaným verejným zasadnutím v predmetnej trestnej veci konajúci senát - bez potreby ďalšieho hodnotenia procesného postupu (obhajcu) obvineného ako i tomu prináležiaceho vyjadrenia predsedu senátu najvyššieho súdu - uvádza, že niet pochýb o tom, že tento využil svoju zákonnú možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok. Obhajca konal v súlade s pokynmi klienta a za účelom ochrany jeho práv.

Namietanými tvrdeniami sťažovateľa, týkajúcich sa vyjadrení predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta na adresu obhajcu, však nebola preukázaná prítomnosť predsudku alebo zaujatosti do takej miery, aby nimi bola spochybnená nestrannosť, ktorá by mala za následok jeho vylúčenie z konania. Nebol predložený (zistený) ani žiadny iný taký dôkaz, ktorý by svedčil o opaku (t. j. zaujatosti namietaného sudcu).

Pokiaľ ide o zápisnicu o zrušení termínu verejného zasadnutia zo 16. marca 2017, táto bola na základe žiadosti obvineného O. A. zo 7. apríla 2017, podanej prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Richarda Bauera, opravená (v súlade so skutočným stavom), riadne podpísaná a následne bola zaslaná súdu prvého stupňa k príslušnému spisovému materiálu (sp. zn. 3T/32/2014), do ktorého je možné nahliadnúť na danom súde, prípadne i požiadať o vyhotovenie jej fotokópie.

K sťažovateľovi namietanej neexistencii zvukového záznamu zo zasadnutia dovolacieho senátu, je potrebné uviesť s odkazom na ustanovenie § 61a Tr. por. iba toľko, že tento nebol súd v danom prípade povinný vyhotoviť.

Záverom najvyšší súd konštatuje, že napadnuté uznesenie sa správne vysporiadalo aj s námietkou obvineného, dotýkajúcou sa veci P. K. (do úvahy pripadajúce vypočutie predsedu senátu 5T na ústnom pojednávaní v konaní pred ústavným súdom obhajcom obvineného), keď bolo zdôraznené, že ide iba o námietku smerujúcu voči procesnému postupu súdu, navyše v inom konaní, o ktorej sa v súlade § 32 ods. 6 Tr. por. nekoná.

S poukazom na vyššie uvedené bolo rozhodnuté tak, ako je to vyjadrené vo výroku tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.